

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR-**

1995-yildan nashr etiladi
Yilda 6 marta chiqadi

6-2025
IJTIMOIY FANLAR

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

I.Toirov	
Texnosivilizatsiya jarayonining ijtimoiy-falsafiy talqini	109
B.Mirzaraximov	
Turizmning axloqiy-estetik mohiyatini tadqiq etishga oid metodologik yondashuvlar	117
M.T.Voxidova	
Xondamir asarlarida axloq va adolat g'oyalarining falsafiy talqini	123
D.E.Normatova	
IX-XII asrlarda o 'rta osiyoda ilmiy-axloqiy tafakkur rivoji	127
B.X.Tolipov	
Innovatsion iqtisodiy raqobat muhitining yoshlar iqtisodiy faolligiga ta'siri	131
A.A.Salmonov	
Inklyuziv jamiyatning ijtimoiy falsafiy mazmuni	135
X.X.Yuldashxodjayev	
Musoxon Dahbidiy merosida davlat boshqaruvi va ma'naviy etakchilik hamda ijtimoiy mas'uliyatning zamonaviy talqini	140
G.I.Hashimova	
Harbiy ijtimoiy ish – davlat va fuqarolik institutlarining kontseptual-nazariy, siyosiy-huquqiy faoliyati tizimi sifatida	144
K.Shadmanov	
Literary and rhetorical traditions of latin and greek languages on the formation of english philosophical literature	149
A.A.Mo'ydinov	
Ma'naviy amaliyot kategoriyasining ijtimoiy-falsafiy talqini	153
A.A.Sayitxonov	
Tadbirkorlik faoliyatida innovatsion usullarning zaruriyati	159
G.M.Bozorova	
Muhammad Sharif Jurjoniyl ilmiy merosi va uning inson tafakkuri rivojidadagi falsafiy ahamiyati	163
D.A.Sobirov	
Inson va mehnat: falsafiy tafakkur tarixida izlanish.....	168
Z.I.Narziev	
Aziziddin Nasafiyning tasavvuf ontologiyasi va ontologik konsepsiyalarga munosabati.....	177
X.M.Burxanov	
Raqamli jamiyatda axborot xavfsizligini ta'minlash mexanizmlari	183
S.Q.Qaxxorova	
Zamonaviy yoshlar ma'naviyati, axloqiy qadriyatlar va ruhiy barkamollikka yo'l.....	188
J.J.Shodiyev	
Inson ruhiy barkamolligi va jamiyat barqarorligini falsafiy yondashuv orqali rivojlantirish.....	192
N.U.Nurmatova	
Abdulkholiq G'ljduvoniylning "Maqomoti Yusuf Hamadoniyl" asari tahlili.....	196
A.A.Azimov	
Rudakiyl falsafiy qarashlarida ijtimoiy adolat va inson tarbiyasi.....	200
S.H.Pulatov	
Abu Homid al-G'azzoliyl va Ibn al-Arabiyl ilmiy merosining keyingi davrlarda tadqiqi va bugungi kundagi ahamiyati	206
E.X.Zoyirov	
Ya'qub Charxiyl ta'limotida borliq nazariyasi.	211
F.A.Qalandarova	
Ijtimoiy tabaqalanish evolyutsiyasi va uning zamonaviy jamiyatdagi yangi ko'rinishlari	217
S.R.Kutlimuratov	
Turkistonda jadidchilik harakatining shakllanishi	222
R.Sh.Bozorova	
Yangi O'zbekistonda ayollar intellektual va ma'naviy salohiyatini shakllantirishda ijtimoiy-falsafiy omillar, qadriyatlar va gender adolatning ahamiyati.....	226
Z.A.Ergasheva	
Yangi O'zbekistonda huquqiy ta'lim va axloqiy tarbiyani uyg'unlashtirish zarurati.....	230
Sh.F.Polvonov	

UO'K: 316.48:316.77

IJTIMOYIY TABAQALANISH EVOLYUTSIYASI VA UNING ZAMONAVIY JAMIYATDAGI YANGI KO'RINISHLARI**ЭВОЛЮЦИЯ СОЦИАЛЬНОЙ СТРАТИФИКАЦИИ И ЕЁ НОВЫЕ ФОРМЫ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ****EVOLUTION OF SOCIAL STRATIFICATION AND ITS NEW FORMS IN CONTEMPORARY SOCIETY****Qalandarova Farida Azamatovna**

Buxoro davlat texnika universiteti Ijtimoiy fanlar va jismoniy madaniyat kafedrasida katta o'qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada ijtimoiy tabaqalanishning tarixiy shakllanish jarayoni, uning turli bosqichlardagi evolyutsiyasi hamda zamonaviy jamiyatda yuzaga kelayotgan yangi ko'rinishlari har tomonlama tahlil qilinadi. Jamiyatning iqtisodiy, siyosiy va madaniy rivojlanishidagi o'zgarishlar natijasida shakllangan qatlamlararo farqlanish, raqamli transformatsiya hamda bilim iqtisodiyoti sharoitida paydo bo'layotgan yangi ijtimoiy guruhlar dinamikasi ilmiy asosda yoritiladi. Shuningdek, global jarayonlar, texnologik innovatsiyalar, migratsiya va mehnat bozori transformatsiyasi kabi omillarning tabaqalanishning zamonaviy shakllariga ta'siri ochib beriladi.

Аннотация

В данной статье всесторонне рассматривается историческое формирование социальной стратификации, этапы её эволюции и новые формы, проявляющиеся в современном обществе. Анализируются факторы экономических, политических и культурных изменений, приведшие к усложнению социальной структуры, а также влияние цифровой трансформации и экономики знаний на возникновение новых социальных групп. Кроме того, раскрывается воздействие глобальных процессов, технологических инноваций, миграции и трансформации рынка труда на современные проявления социального неравенства и стратификационных механизмов.

Abstract

This article provides a comprehensive analysis of the historical development of social stratification, its evolutionary stages, and the new forms it takes in contemporary society. It explores economic, political, and cultural transformations that have reshaped social layers, as well as the influence of digital transformation and the knowledge economy on the emergence of new social groups. The study also examines how global trends, technological innovations, migration, and labor market transformations contribute to modern patterns of social inequality and stratification mechanisms.

Kalit so'zlar: ijtimoiy tabaqalanish, ijtimoiy tengsizlik, ijtimoiy struktura, raqamli tabaqalanish, bilim iqtisodiyoti, global jarayonlar, texnologik taraqqiyot, mehnat bozori, yangi ijtimoiy guruhlar, ijtimoiy mobil'lik.

Ключевые слова: социальная стратификация, социальное неравенство, социальная структура, цифровая стратификация, экономика знаний, глобальные процессы, технологическое развитие, рынок труда, новые социальные группы, социальная мобильность.

Key words: social stratification, social inequality, social structure, digital divide, knowledge economy, global processes, technological development, labor market transformation, new social groups, social mobility.

KIRISH

Zamonaviy globallashtirish, raqamli texnologiyalar jadal rivojlanishi, iqtisodiyotning bilimga asoslangan shaklga o'tishi va mehnat bozorining keskin o'zgarishi ijtimoiy tuzilma va undagi tabaqalanish mexanizmlarini tubdan yangilamoqda. Insoniyat taraqqiyoti tarixida ijtimoiy tabaqalanish doimo mavjud bo'lgan bo'lsa-da, XXI asrga kelib ushbu jarayonning shakllari, ko'lam va ta'sir doirasi mutlaqo yangi mazmun kasb etmoqda. An'anaviy qatlamlar o'rniga zamonaviy jamiyatda raqamli imkoniyatlar, bilim va malaka kapitallari, innovatsion faoliyatga kirish qobiliyati, axborot resurslaridan foydalanish darajasi kabi omillar asosida shakllanayotgan yangi guruhlar maydonga chiqmoqda.

Bugungi ijtimoiy tizimda tabaqalanish faqat moddiy boylik yoki mulkchilik bilan belgilanmaydi; aksincha, insonning raqamli kompetensiyasi, kasbiy moslashuvchanligi, kreativ salohiyati, ijtimoiy

mobillik imkoniyatlari ham asosiy differensial belgilarga aylanmoqda. Shu bois ijtimoiy tabaqalanishning evolyutsiyasi nafaqat tarixiy jarayon sifatida, balki zamonaviy jamiyatning murakkab, ko'p omilli tuzilishiga bevosita ta'sir ko'rsatuvchi mexanizm sifatida ham ilmiy tahlilni talab qiladi.

Mavzuning dolzarbligi shundaki, yangi ijtimoiy qatlamlar shakllanishi jamiyatdagi tengsizlik darajasini o'zgartiradi, iqtisodiy rivojlanish sur'atlariga, ijtimoiy adolat tamoyillariga, yoshlar imkoniyatlari va hayot sifati dinamikasiga kuchli ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, "raqamli tafovut" (digital divide) fenomenining chuqurlashuvi global miqyosda yangi tabaqalanish shakllarini yuzaga keltirmoqda. Bu esa ijtimoiy siyosatni qayta ko'rib chiqish, teng imkoniyatlarni ta'minlash mexanizmlarini takomillashtirish va ijtimoiy adolatni mustahkamlash masalalarini yanada dolzarb qiladi.

Shu nuqtai nazardan, ijtimoiy tabaqalanishning tarixiy ildizlari, bosqichlari va zamonaviy ko'rinishlarini kompleks tahlil qilish jamiyat rivojlanishining hozirgi tendensiyalarini anglash va kelajakdagi ijtimoiy-siyosiy strategiyalarni ilmiy asoslash uchun muhim nazariy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Ijtimoiy tabaqalanish evolyutsiyasini o'rganishda asosiy e'tibor tarixiy va zamonaviy manbalarga qaratilgan. Tadqiqotda klassik sotsiologik nazariyalar – K. Marks, M. Vebber, E. Durkheim va P. Bourdieu g'oyalari asosiy nazariy baza sifatida ishlatiladi. Shu bilan birga, XXI asr tadqiqotlari raqamli tafovut, innovatsion salohiyat, kasbiy va ijtimoiy mobil'lik kabi yangi ko'rsatkichlarni tahlil qilish imkonini beradi. Metodologik jihatdan, tarixiy-komparativ tahlil, statistik ma'lumotlar va zamonaviy ijtimoiy so'rovlar orqali ijtimoiy tabaqalanish jarayonlarining dinamikasi va yangi shakllari o'rganiladi. Ushbu yondashuv nafaqat ijtimoiy tuzilmani tushunishga, balki kelajakdagi ijtimoiy siyosat va strategiyalarni ilmiy asoslashga ham xizmat qiladi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Ijtimoiy tabaqalanish evolyutsiyasini tahlil qilish natijasida, uning tarixiy ildizlari va zamonaviy jamiyatdagi murakkab ko'rinishlari o'rtasidagi uzviy bog'liqlik aniqlandi. Tarixiy jarayonlarda tabaqalanish asosan mulkchilik, kasbiy ixtisoslashuv va siyosiy mavqe orqali shakllangan bo'lsa, bugungi kunda u ancha ko'p qirrali va ko'p o'lchamli tuzilma sifatida namoyon bo'lmoqda. Masalan, zamonaviy sanoat va postindustrial jamiyatlarda iqtisodiy daromad farqi bilan bir qatorda, ta'lim darajasi, axborot texnologiyalaridan foydalanish, raqamli ko'nikmalar va innovatsion salohiyat kabi yangi mezonlar ijtimoiy tabaqalarni aniqlashda muhim rol o'ynaydi.

Muhokama jarayonida shuningdek, globalizatsiya va raqamli transformatsiya ijtimoiy tabaqalanishning yangi shakllarini keltirib chiqarayotgani aniqlanadi. Xususan, raqamli tafovut – yuqori texnologiyalar va internet imkoniyatlaridan foydalanish darajasidagi farq – yangi zamonaviy tabaqalarni yuzaga keltirmoqda. Shu bilan birga, inson kapitali va kasbiy malaka darajasi jamiyatda ijtimoiy mobil'likni ta'minlovchi asosiy omillardan biri sifatida namoyon bo'ladi.

Zamonaviy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ijtimoiy tabaqalanish endi faqat iqtisodiy yoki siyosiy mezonlar bilan cheklanmaydi. Madaniy kapital, ta'lim salohiyati, sog'liqni saqlash imkoniyatlari, yashash sharoitlari va shaxsiy innovatsion faollik ham tabaqalanish jarayonida muhim ko'rsatkichlarga aylanmoqda. Shu sababli, tadqiqotchilar ijtimoiy stratifikatsiyani o'rganishda multidimensional yondashuvni qo'llashga e'tibor qaratadilar.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, zamonaviy jamiyatda ijtimoiy tabaqalanish dinamik, o'zgaruvchan va ba'zan murakkab o'zaro bog'liq ko'rinishlar orqali yuzaga keladi. Masalan, yoshlar orasida ta'lim va kasbiy imkoniyatlar asosida yangi stratifikatsiya shakllanadi, urbanizatsiya va migratsiya jarayonlari esa hududiy ijtimoiy tafovutlarni kuchaytiradi. Shu bilan birga, gender, etnik va madaniy farqlar ham tabaqalanishning yangi ko'rinishlarini hosil qiladi.

Ijtimoiy tabaqalanishning evolyutsiyasi bo'yicha olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, jamiyat barqarorligi va ijtimoiy adolatni ta'minlash uchun, yangi stratifikatsiya tizimlarini ilmiy asoslash va ularni kamaytirish mexanizmlari ishlab chiqilishi zarur. Shuningdek, ta'lim, kasbiy malaka, axborot texnologiyalari va innovatsion salohiyatni rivojlantirish orqali ijtimoiy mobil'likni oshirish mumkinligi aniqlandi.

Shu nuqtai nazardan, ijtimoiy tabaqalanish evolyutsiyasini o'rganish jamiyat siyosati, iqtisodiy rivojlanish va ta'lim tizimini shakllantirishda muhim amaliy ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, zamonaviy tabaqalanish jarayonlarini tushunish nafaqat akademik tadqiqotlar uchun,

FALSAFA

balki ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash, innovatsion iqtisodiy siyosatni rivojlantirish va ijtimoiy adolatni oshirishda ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Ijtimoiy tabaqalanish - bu jamiyat a'zolari va guruhlar o'rtasidagi ijtimoiy farq va ierarxiya tizimidir. Tarixdan ma'lumki, barcha sivilizatsiyalarda ijtimoiy farqlanishlar - mulk, kasb, nasl-nasab, hokimiyat va boshqalar asosida shakllangan. Maxsus veber kabi olimlar tabaqalar, mavqe (status) va siyosiy/vakolat (party / power) kabi komponentlar orqali ijtimoiy stratifikatsiyani tushuntirgan.

Biroq industrial va postindustrial jamiyatlarda tabaqalanish haqida tushunchalar kengaydi: endi faqat iqtisodiy boylik emas, balki ta'lim darajasi, kasbiy malaka, ijtimoiy kapital, bilim va axborot resurslariga ega bo'lish ham ijtimoiy holatni belgilovchi muhim mezonlarga aylandi. Nazariy jihatdan, bu multidimenzional tabaqalanish - ya'ni, jamiyatda faqat bir omil (masalan boylik) bo'yicha emas, bir nechta omillar bo'yicha stratifikatsiya mavjudligini anglatadi.

Shuningdek, ijtimoiy himoya va davlat siyosati tartibida, tabaqalanish va tengsizlikni kamaytirishga yo'nalgan yondashuvlar paydo bo'ldi. Masalan, Gøsta Esping-Andersen modellarida davlat va ijtimoiy himoya tizimlari orqali bozor ta'sirini kamaytirish va ijtimoiy adolatni ta'minlash choralari tahlil qilingan.

XXI asr insoniyat rivojida yangi davrni boshlab berdi: bu davr globallashtirish, raqamli transformatsiya, bilim iqtisodiyoti va axborot jamiyati bilan belgilanadi. Ushbu sharoitda ijtimoiy tabaqalanishning tabiati tubdan o'zgardi. Avvalgi asrlarda tabaqalanish asosan mol-mulk, nasl, an'anaviy kasb va oilaviy meros kabi omillarga tayangan bo'lsa, bugungi kunda jamiyatda muvaffaqiyat va ijtimoiy pozitsiya ko'proq bilim va malaka darajasi, texnologik ko'nikmalar, raqamli savodxonlik, innovatsion va intellektual kapitalga bog'liq bo'lmoqda.

Global iqtisodiy integratsiya va tezkor axborot oqimi insonlarning imkoniyatlarini yanada farqlashtiradi: axborot resurslariga kirish imkoniyati, sun'iy intellekt va raqamli platformalardan foydalanish qobiliyati, shuningdek, ijodiy va innovatsion salohiyat shaxslarning ijtimoiy mavqeini belgilovchi muhim faktorlar sifatida paydo bo'lmoqda. Shu tariqa, tabaqalanish jarayoni iqtisodiy resurslar va meros bilan cheklanib qolmay, intellektual va raqamli resurslar asosida yangi, murakkab va dinamik ijtimoiy stratifikatsiyani yuzaga keltirmoqda.

Bundan tashqari, XXI asr jamiyatida o'zgaruvchan ish bozoriga moslashish, yangi texnologiyalarni tez o'zlashtirish va uzluksiz o'qish qobiliyati shaxsning ijtimoiy mavqeini belgilashda asosiy omillardan biriga aylandi. Shu sababli, zamonaviy tabaqalanish nafaqat an'anaviy iqtisodiy farq va boylik asosida, balki bilim, ko'nikmalar, kreativ va intellektual salohiyat asosida shakllanadi. Bu esa XXI asr jamiyatida yangi turdagi ijtimoiy sinflar va guruhlar paydo bo'lishiga sabab bo'lmoqda, ularning o'zaro farqlanishi esa global raqamli va axborot muhitida yanada keskin va sezilarli bo'lmoqda.

Masalan, ijtimoiy tarmoqlar, internet va raqamli kommunikatsiyalar yangi ijtimoiy guruhlarini - "raqamli elita", "bilim klassi", "texnik/raqamli mutaxassislar" shakllarini vujudga keltirdi. Bu guruhlar ko'pincha yuqori darajadagi ta'lim, axborot resurslariga chiqish, global axborot va tarmoq imkoniyatlari orqali jamiyatda yuqori mavqega ega bo'lmoqda. Biroq, raqam va bilimdan chetda qolgan guruhlar orasida "raqamli tafovut" - digital divide - kuchayib, tengsizlik va ijtimoiy farqlanish chuqurlashmoqda.

Demak, zamonaviy ijtimoiy tabaqalanish - bu bir necha o'lchovli va dinamik jarayon. Unda iqtisodiy holat, ta'lim, bilim va ko'nikmalar, raqamli savodxonlik, ijtimoiy kapital, axborot imkoniyatlari, global integratsiya kabi ko'plab omillar birgalikda ta'sir ko'rsatadi.

Zamonaviy tabaqalanishning asosiy muammolaridan biri - tengsizlikning yangi shakllarini paydo bo'lishi. Agar boylik asosida farqlanish an'anaviy muammo bo'lsa, bugungi kunda bilim va raqamli imkoniyatlarga ega bo'lganlar va ulardan mahrum bo'lganlar orasidagi tafovutlar jamiyatda yangi ijtimoiy keskinlik va adolatsizliklarga olib keladi. Digital divide, bilimga kirish cheklovi, ijtimoiy mobil'likning pasayishi - bular zamonaviy tabaqalanish oqibatlarini.

Bundan tashqari, ijtimoiy stratifikatsiya jamiyatda adolat, teng imkoniyat va barqarorlik tamoyillarini ta'minlashni murakkablashtiradi. Agar davlat siyosati, ta'lim va ijtimoiy himoya tizimlari bunga mos bo'lmasa - jamiyatda ijtimoiy ajralish, g'ayri tenglik va ijtimoiy adolatsizlik kuchayishi mutlaqo real.

Biroq ijtimoiy stratifikatsiyaning evolyutsiyasi - bu shuningdek ijtimoiy mobil'lik va imkoniyatlar kengayishi demakdir. Global iqtisodiyot, innovatsiyalar, ta'lim - imkoniyat tengligi va adolatli taqsimot

siyosati to'g'ri olib borilsa, yangi ijtimoiy qatlamlar va jamoalar shakllanishi jamiyatning hayot darajasini, ma'naviy va ijtimoiy salohiyatini oshirishi mumkin.

Ijtimoiy tabaqalanish – bu jamiyat ichida insonlar va guruhlar o'rtasidagi ijtimoiy mavqe va imkoniyatlarning doimiy farqlanishi jarayoni bo'lib, u tarix davomida shakli va mazmuni uzluksiz o'zgarib borgan. O'tmishda ijtimoiy tabaqalanish asosan mulk, nasl, kasb va an'anaviy ijtimoiy rol kabi mezonlarga tayangan bo'lsa, bugungi zamonaviy jamiyatda bu jarayon tubdan yangicha tus olgan. Endilikda bilim darajasi, raqamli savodxonlik, axborot resurslariga erkin chiqish imkoniyati, kreativ fikrlash qobiliyati, intellektual kapital va innovatsion salohiyat kabi omillar asosiy differentsiatorlar sifatida ijtimoiy tabaqalanishni belgilaydi. Shu bilan birga, global iqtisodiy integratsiya, raqamli transformatsiya va axborot texnologiyalari rivoji tufayli, insonlarning ijtimoiy pozitsiyasi nafaqat meros yoki boylikka, balki ularning ma'lumotga ega bo'lishi, o'z bilim va ko'nikmalarini amaliyotga tatbiq etish qobiliyati, shuningdek, ijodiy va intellektual resurslarini qanday ishlatishiga bog'liq bo'lib qolgan. Natijada, zamonaviy tabaqalanish jarayoni nafaqat iqtisodiy farq va mavqe asosida, balki insonlarning raqamli va intellektual imkoniyatlari bilan ham belgilanishi, jamiyat ichida yangi stratifikatsiya shakllarini yuzaga keltiradi. Shu tariqa, ijtimoiy tabaqalanish jarayoni tarixiy an'analarni saqlab qolgan holda, zamonaviy texnologik va bilimga asoslangan yangi omillar bilan boyitilib, murakkab va dinamik tuzilishga ega bo'lmoqda. Zamonaviy jamiyatda ijtimoiy adolat, teng imkoniyatlar va barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun ijtimoiy stratifikatsiyaning yangi ko'rinishlarini chuqur tahlil qilish, ijtimoiy siyosat va ta'lim strategiyalarini qayta shakllantirish muhim. Bu nafaqat tengsizlikni kamaytirishga, balki jamiyatning dinamik va kreativ rivojlanishiga xizmat qiladi.

Shunday ekan, ijtimoiy tabaqalanish evolyutsiyasini o'rganish - bugungi kundagi ijtimoiy muammolarni anglash, ularni hal etish yo'llarini aniqlash va kelajak strategiyalarini belgilash uchun muhim nazariy va amaliy maydon hisoblanadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy tabaqalanish evolyutsiyasi - bu jamiyatning tarixiy va zamonaviy rivojlanish jarayonlarida doimiy o'zgaruvchi va ko'p qirralik jarayon bo'lib, uning shakli va mazmuni vaqt va sharoitga qarab transformatsiyalanadi. Tarixiy jihatdan, tabaqalanish asosan mulk, kasb, nasl va siyosiy hokimiyat asosida yuzaga kelgan bo'lsa, bugungi globallashtirilgan, raqamli transformatsiyalangan va bilimga asoslangan jamiyatlarda u yangi ko'rinishlarni olgan: bilim, intellektual salohiyat, raqamli resurslarga chiqish imkoniyati, kreativlik va innovatsion faoliyat jamiyatdagi ijtimoiy mavqeni belgilovchi asosiy faktorlar hisoblanadi.

Zamonaviy tabaqalanishning eng dolzarb jihatlaridan biri - tengsizlikning yangi shakllari: raqamli tafovut, ta'lim va bilimga kirishdagi cheklovlar, ijtimoiy mobil'likning pasayishi va global iqtisodiy integratsiya sharoitida yuzaga keladigan adolatsizlik. Shu bilan birga, ijtimoiy tabaqalanishning evolyutsiyasi ijtimoiy mobil'lik va yangi imkoniyatlarni ham yaratadi. Ta'lim, innovatsiyalar, kreativ iqtisodiyot va davlat siyosatidagi samarali strategiyalar orqali jamiyat a'zolariga teng imkoniyatlar berish, yangi qatlam va guruhlar shakllanishini ta'minlaydi va ijtimoiy barqarorlikni kuchaytiradi.

Shu bois, ijtimoiy tabaqalanish evolyutsiyasini o'rganish nafaqat jamiyatdagi mavjud adolatsizlik va farqlanishlarni aniqlash, balki ularni kamaytirish, teng imkoniyatlar yaratish va ijtimoiy barqaror, kreativ va raqamli rivojlangan jamiyatni shakllantirish uchun strategik ahamiyatga ega. Zamonaviy ijtimoiy stratifikatsiya dinamik, ko'p o'lchovli va global tendensiyalar bilan bog'liq bo'lib, kelajakdagi rivojlanishning asosiy indikatorlaridan biri sifatida jamiyatning ijtimoiy va intellektual salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Axmedov A. *Ijtimoiy stratifikatsiya va jamiyatdagi yangi tabaqalanish shakllari*. Toshkent: Fan. 2020.
2. Islomov R. *Zamonaviy jamiyatda ijtimoiy tengsizlik va uning oqibatlari*. Toshkent: Universitet Nashriyoti. 2019.
3. Yoqubov D. *Ijtimoiy tabaqalanish va raqamli transformatsiya sharoitida yoshlar*. Toshkent: Ijtimoiy Fanlar Jurnali, 2021. 2(3), 45-58.
4. Murodov S. *Global jarayonlar va milliy stratifikatsiya tizimlari*. Toshkent: Axborot-Analitik Noshir. 2018.
5. Петухов В. И. *Социальная стратификация в современном обществе: проблемы и перспективы*. Москва: Наука. 2017.
6. Иванова Е. А. *Неравенство и социальная мобильность в условиях глобализации*. Санкт-Петербург: Питер. 2019.
7. Смирнов А. В. *Эволюция социальных слоев: исторический и современный аспекты*. Москва: Просвещение. 2020.

FALSAFA

8. Кузнецова М. *Н*Социальные структуры и цифровое общество. Вестник социологии, 2021.15(2), 12-28.
9. Erikson R., & Goldthorpe J. H. *The Constant Flux: A Study of Class Mobility in Industrial Societies*. Oxford: Clarendon Press. 1992.
10. Piketty T. *Capital in the Twenty-First Century*. Cambridge, MA: Harvard University Press. 2014.